

מבעד למסורה

(שעורים בהסתכלות)

ובכן, הסל סדור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחוקתו, עם כל התיירים שאינם נשארם, הירידים והעלויות, הכנוסים וה"נכני"...

סימ" התערוכות והאספות הארוכות, חזרה מהאי גיסא ונשידפרידה מאידך גיסא ועוד המון מעשים וענינים, אשר כל אחד ואחד בפני עצמו נתן די המר לכמה שעורים.

ועכשיו שנפטרנו ב"ה מכל המדרם הזה, רוצים אתם מסתמא, חביבי התלמידים, שאד ספר לכם בלשוני ועפ"י דרכי מכל מה שראיתי ושמעתי ושדבר לכם על גוי ועל אדם וביחוד על פראייראדם ועל מכתבי הירידות שבין ר' משה קזימא והרישדוכנא של ה"רבי" בחול-המועד זה, ואעפ"י שעודני עיף ויגע מכל הריצות והקפיצות מהכא להתם ומכל הנסיעות בארץ בימי החג, עברתי בגללכם — כמובן, שזה ישאר בינינו — על נזרת בטול-מלאכה שהכריזו בעירנו מטעם הרב מרסם לכבוד "פערוויי מאי", והכינותי לכם מטעמים כאשר אהבה נפשכם, ואתם אכלו רבותי, וישישו בני מעיכם!

הן זוכרים אתם בודאי את תשובתי האחרונה לר' משה על תזכירו החצוף ל"הרבי", וכפי הנשמע — אפילו בנידודנו מפקירי הרשות שהם בקיאים קצת בלשון הקדש, קוראים ב"קוויטה" שלנו, שואלים זא"ז בלשונם - ואופרים: "יחרב ביתו! מי ין האדא עומאזאת?"... ומובן מאליו, שהרישדוכנא הסתפק במכתבי זה ונתן מצדו רק תשובה קצרה תשובה מילית רית

ומחלכה, בלא הקדמות ובלא כפפות כרדים בשעתו שהיה מפור וממוזז את הענין עם בנידודנו, אלא מכתב קצר וחד, פיטשפאטש: אחת ושתיים ודי! — (חזוק בלע"ז) ותרנום אונקלוס: יאה חוטרא..

ומה אמר לכם רבותי? — מי שלא ראה שמחת אהב"י בשעה שנתפרסם מכתבו זה של הרישדוכנא בדארהיום לא ראה שמחה מיטיו! התנפלו עליו כמוצא שלל רבי ממש כאחינו הספרדים בטבריה שהתנפלו בשוק בערב, פסח זה על החסה למרור בשביל "הסוד", ומקום היה ליהודים להתנדר בו כל ימות החג, לקיים מה שנאמר: ושמחת בחגך באמת, משל, למה הדבר דומה? — ל"שקץ" זה שעשה מעשה קונדס ב"חדר" ולקה מאת "הרבי" וחבריו עומדים מרחוק ונהנים..

ובשאנחנו לבין עצמנו הלא נרע היטב את הסוד, חביבי התלמידים, (וכי יש דבר הלילה שאינו יודעים היטב?). שמאחר ש"ההדר" שלנו מתנהל כלו עכשיו על הזר על ידי הרישדוכנא הזה ואין לו כעת לא סגנים ולא נרגנים, לא ריטשמונדים ולא קיטרוטשים, שיבינו לו מכתבים כמו אלה להתימה, כנהוג, מה עשה? — הלך והכין את תשובתו זו לא ע"י פקיד ולא ע"י מכונת כתיבה אלא בכבודו ובעצמו ובעצם ידו הש"יאלית, כמובן, מפני חול-המועד, שנאמר שם בהגדה: והאכלתי אותם "חזוק" — אני ולא ריטשמונדי, והרבי צ"ת בהם כדבעי — אני ולא רידם, וחרבנותי אותם כראוי — אני ולא "הרבי", ובכל "השקצים" שלהם אעשה שפטים — אני הוא, אני ולא ה"סטרא"אחרא... ולראיה בא על החתום: ה"ק-טון" ירוחם (ולא ירחם!) וליתר תקף נחתם הכתוב בגושפנקאדמל-כותא, ו"הרבי" שלנו שיחיה לא הניח, כמור בו, מרחי"י כזה בלא אסמכתא גם מצדו Approval בלע"ז, והכל שריר וקיים! ובכ"ז סבור אני שלו חתם הנציב

על המכתב הזה, לא היה נערך בלשון זו, ולא זאת אלא שלפני שנה אחת, למשל, לא היו מעיזים בני עשרת-השבטנס לדבר אל משה בטון ובנוסח שכוה-מסתמא יש דברים בגוי והרנישו בודאי על ה ה ה ה שלא נבחר ל"מאכער" ע"י בני-עשו והחבילה נתפרדה ב"ה וגם בני ישמעאל מביטים אחרי משה שלהם בזמן האחרון... ואיד אמרה שם מאדאם זרש, הסופרת של המנ"לה? — "אם החלות לנפל — נפל תפל!" והא ראייה:

במכתבו של רישדוכנא פונה אליו בלשון קצרה ופשוטה: "אדוני!" (אפנדס בלע"ז) ממש כמו שפונים אפילו למצחצח-נעלים בשוק, ולא זכה הפעם להוספה הנהוגה הוד מעלתך! כיאות לפשה: שקנה את התאר הזה, כנארה, בחצי מנ"דיה, ולא עוד אלא שבמקום הנוסח המקובל והמנומם של עשרת-השבטים שפותחים את דבריהם לאמר: יש לי הכבוד נאמר סתם: "עלי להודיעך" ובלשונו של ישמעאל זאת אומרת: "איסמע יא... דירבאלאק!" (שמע-נא, בחור, הזהר לעצמותיך!..)

ובכ"ז, ראו כמה כרכורים כרכר אותו ג'נטלמן מבני עשרת-השבטים כדי להשיח עמו ובקש להשתמש דוקא בלשון קצרה ונקיה, כגון: אידיוקים בולטים, וסרוסי-עובדות כה גסים, שאינם כדאי בהפסד הזמן והשתיקה יפה להם, האמניו לי חביבי התלמידים, שלו הייתי אני במקומו, הייתי כותב לו בפרוש, ובלשונו ממש: דע לך ד'י משהגוי כי אתה "כזאב-אבו-כזאב" ובלי אותו המעשה עם השיד וזנבו מראשו ועד סופו, ראוי לך ואתה ראוי לו... היידא סיקטיר!

אנב, מפליאני מאד לראות, שחברתנו התל-אביבית (בזמן האחרון הותנה בינינו-בלומר ביני ובין העתון מת"א לבלי לפרש

ולו לכל-הפחות היו בנידודנו עוברים בשתיקה, ממלאים את פיהם מים או דבר-אחר ושותקים, לכל השנים השחורות, כמו שעשו העתונים שלהם: "הלשון הערבית", למשל, שדרכה בקדש לאכל "לקח" משתי החתונות, כידוע, הסתפקה במסירת התמצית של המכתב, גם "ראיהמורח", שהוא מהצד שכנגד, הרפיש את המכתב, דברים ככתבם, בלא שום פרוש מצדו, ואפילו "הזמיר" הליצן שלהם לא צפצה הפעם לר' משה, כדרכו... פתח-שיון: שא! אלא שהועד-הפועל שלהם יצא דוקא בתשובה שהיתה, כידוע, מלאת תכו ועניו, העיבע: האק א טשייניק!....

ביחוד מצאה חן בעיני ההתנצלות של המסכנים האלה, שכתתו את דגליהם והלכו לתהנת המשטרה ואצל מושל ירושלם ומצאו רק את ההודעה הקצרה והרשמית, שאין בה אפילו סמן של שיד ומקצת זנבו, ובכ"ז הלכו וכתבו מה שרצו, כיד דמיונם המזרחי הטוב עליהם, ממש כאותו יהודי שעמד בשבת ותקו את גדרו בפרהסיא, וכשהתנפלו עליו "שומר-ישבת" אמר להם ששאל את הרב ואמר לו בפרוש, שאסור לעבד בשבת, אלא שהוא נשמע לו כמו לחתול... כלומר: שאלנו את המשטרה וגם את המושל וראינו את החודעה הרשמית, ובכ"ז כותבים אנו שמרים!